

УДК 351.74.08:37.017.4

<https://orcid.org/0000-0002-6930-9730>

<https://doi.org/10.34142/23128046.2026.60.06>

Ю. М. Короткова

ТРАНСФОРМАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МАЙБУТНІХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ В УМОВАХ ВІЙНИ

У статті здійснено комплексний аналіз теоретико-методологічних засад національно-патріотичного виховання майбутніх поліцейських в умовах воєнного стану. Обґрунтовано, що в умовах повномасштабної збройної агресії проти України національно-патріотичне виховання трансформується з традиційного напрямку виховної роботи у стратегічний чинник забезпечення національної безпеки та професійної надійності правоохоронців. Розкрито сутність поняття «національно-патріотичне виховання» крізь призму сучасних наукових підходів і доведено доцільність його інтегрованого розуміння як єдності національного та патріотичного компонентів.

Визначено специфіку національно-патріотичного виховання у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання системи МВС України, яка полягає у поєднанні загальногромадянських цінностей із професійною етикою поліцейського, орієнтованою на служіння державі та суспільству. Проаналізовано структурні компоненти цього процесу, зокрема, аксіологічний, психологічний і правовий, а також обґрунтовано їх значення для формування стійкої національної ідентичності, державоцентричного світогляду та готовності до виконання службово-бойових завдань.

Особливу увагу приділено ролі неформальної освіти як гнучкого інструменту оперативного оновлення знань і розвитку професійних компетентностей майбутніх поліцейських. Доведено, що участь у тренінгах, волонтерських ініціативах, освітніх онлайн-платформах та професійних спільнотах сприяє формуванню не лише практичних навичок, а й ціннісних орієнтацій, що відповідають сучасним викликам безпекового середовища. Обґрунтовано значення самовдосконалення як внутрішнього механізму розвитку особистості, що забезпечує формування критичного мислення, інформаційної стійкості та моральної витривалості.

У статті також визначено трансформацію підходів до національно-патріотичного виховання поліцейських у порівнянні з мирним періодом, що проявляється у посиленні військово-прикладного компоненту підготовки, підвищенні ролі патріотизму як професійної якості та інтеграції психологічної стійкості до бойових та інформаційних загроз.

Creative Commons Attribution
NonCommercial 4.0 International

Ключові слова: національно-патріотичне виховання; майбутні поліцейські; воєнний стан; неформальна освіта; самовдосконалення; професійна підготовка; національна безпека; патріотизм; заклади вищої освіти МВС.

Korotkova Yu. M. Transformation of national-patriotic education of future police officers under wartime conditions. This article examines the theoretical and methodological foundations of national-patriotic education for future police officers in the context of martial law in Ukraine. Amid ongoing full-scale armed aggression, national-patriotic education is no longer confined to a traditional component of educational practice; rather, it has become a strategic factor in strengthening national security and enhancing the professional resilience of law enforcement personnel. The concept of national-patriotic education is reconsidered through contemporary scholarly perspectives and interpreted as an integrated construct that combines national identity formation with the cultivation of patriotic values.

The study outlines the specific features of national-patriotic education in higher education institutions operating under the Ministry of Internal Affairs of Ukraine. In this context, it integrates civic values with the professional ethics of policing, emphasizing public service, accountability, and commitment to the state. The key structural components of this process – axiological, psychological, and legal – are analyzed in terms of their role in fostering a stable national identity, a state-oriented worldview, and preparedness for operational and combat-related duties.

Particular attention is given to non-formal education as a flexible and responsive mechanism for updating knowledge and developing professional competencies. Engagement in training programs, volunteer initiatives, online learning platforms, and professional networks is shown to support not only the acquisition of practical skills but also the development of value-based orientations aligned with current security challenges.

The article further highlights how approaches to national-patriotic education have evolved in comparison with peacetime practices. These changes include a stronger emphasis on applied military-oriented training, an increased role of patriotism as a professional attribute, and the integration of psychological resilience in response to both combat and information threats.

Keywords: national-patriotic education; future police officers; martial law; non-formal education; self-development; professional training; national security; patriotism; higher education institutions of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine.

Вступ. Повномасштабна збройна агресія РФ проти України, що розпочалася 24 лютого 2022 року, стала точкою біфуркації для всієї системи цивільного та міліарного управління державою. У цьому контексті кардинальної трансформації зазнала й архітектура безпеки, де ключову роль відіграє

Національна поліція України. Сучасні виклики війни детермінували появу нових вимог до підготовки кадрів: поліцейський перестав бути лише «сервісним менеджером» у сфері правопорядку чи фахівцем із надання адміністративних послуг. Сьогодні він є інтегрованим елементом Сил безпеки та оборони, виконуючи функції воїна, гуманітарного координатора, психолога та безпосереднього представника державної влади на прифронтових та щойно деокупованих територіях. Як слушно зазначив В. Сокурєнко (Sokurenko, 2025, р. 65), традиційних підходів до підготовки поліцейських, розроблених для мирного часу, виявилось недостатньо для формування необхідних компетенцій в умовах війни, що зумовило нагальну потребу в кардинальній трансформації системи підготовки у закладах вищої освіти МВС України.

Актуальність дослідження національно-патріотичного виховання (далі – НПВ) курсантів закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання зумовлена тим, що в умовах конвенційної війни патріотизм трансформується з абстрактної моральної категорії у конкретний чинник професійної надійності, а патріотична свідомість детермінує ідейно-ціннісний базис фахівця, що виступає фундаментальним чинником резильєнтності особистості в екстремальних умовах.

Водночас, динамічність воєнного часу виявила обмеженість виключно формальних підходів до навчання. Традиційні навчальні плани не завжди встигають за змінами в тактиці ворога чи новими методами інформаційно-психологічного впливу. Саме тому особливої ваги набуває і неформальна освіта – гнучкий інструмент, що дозволяє курсанту через тренінги, вебінари, волонтерські ініціативи та цифрові платформи оперативно здобувати актуальні знання й навички, які формують його державницьку позицію.

Отже, розгляд теоретико-методологічних засад НПВ у поєднанні з потенціалом неформальної освіти та стратегіями індивідуального самовдосконалення є критично важливим для створення нової генерації правоохоронців, здатних не лише підтримувати правопорядок, а й захищати державний суверенітет у найскладніших умовах сучасності.

Питання НПВ здавна привертало увагу філософів, істориків, політиків, педагогів і письменників. Сучасні науковці – О. Абрамчук і М. Фіцула, І. Бех, Т. Бевз, Є. Вишневський, А. Гевко, В. Дзюба, Є. Жаровська, В. Курило, О. Караман, В. Мірошніченко, В. Олійник, О. Стьопіна, М. Стельмахович та багато інших – продовжують досліджувати проблеми НПВ учнівської та студентської молоді в нових соціополітичних та культурно-історичних умовах.

Останнім часом дедалі більше з'являється наукових праць, присвячених питанням ролі, сутності, шляхів удосконалення системи НПВ майбутніх та діючих поліцейських, як у мирний, так й у воєнний час. Це роботи Ю. Загуменої, Д. Казначеева та О. Лопаєвої, О. Корженко, Г. Мариківської, І. Ящук, Н. Козакової, Т. Шаравари та інших.

Утім, вивчення теоретико-методологічних засад НПВ у поєднанні з потенціалом неформальної освіти та стратегіями індивідуального самовдосконалення не здійснювалося, хоча є критично важливим для створення нової генерації правоохоронців, здатних не лише підтримувати правопорядок, а й захищати державний суверенітет у найскладніших умовах сучасності.

Мета та завдання статті. Мета статті полягає у теоретичному обґрунтуванні сутності та структури НПВ майбутніх поліцейських в умовах війни, а також визначенні ролі неформальної освіти та стратегій самовдосконалення у формуванні їх професійної надійності, національної свідомості та готовності до виконання службово-бойових завдань.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети використано комплекс взаємопов'язаних методів дослідження: теоретичні – аналіз, синтез, узагальнення та систематизація наукових джерел з проблеми дослідження; порівняльний аналіз для виявлення відмінностей між підходами до НПВ у мирний та воєнний періоди; метод термінологічного аналізу – для уточнення сутності базових понять; структурно-функціональний метод – для визначення компонентів НПВ; логіко-узагальнюючий метод – для формулювання висновків і наукових узагальнень.

Результати. Проаналізуємо суть поняття «національно-патріотичне виховання» у науково-педагогічній літературі. Вивчення відповідних джерел (дисертаційних досліджень, наукових статей, матеріалів конференцій) свідчить про те, що останнім часом у науковому середовищі існують певні суперечності щодо трактування та використання поняття «національно-патріотичне виховання студентів/курсантів». Частина науковців вважає за доцільне розмежовувати такі напрями виховної діяльності, як національне та патріотичне виховання. Інші ж дослідники переконані, що ці два напрями тісно пов'язані між собою за змістом і завданнями, тому їх слід розглядати як взаємодоповнювальні та реалізовувати одночасно.

Прихильницею першого підходу є О. Жаровська (Zharovska, 2015, р. 35), яка наголошує, що патріотичне виховання слід розглядати як окремий напрям виховної роботи в закладі вищої освіти.

Подібну позицію щодо розмежування цих напрямів висловлює український науковець В. Дзюба (Dziuba, 2002). Він трактує патріотичне виховання як процес формування в особистості чіткого уявлення про закономірності розвитку патріотичних ідей, усвідомлення значення знань про свою державу, народ, його традиції та звичаї, а також набуття стійких патріотичних почуттів, переконань і здатності відстоювати їх у реальних життєвих умовах. Водночас із поданого визначення видно, що дослідник певною мірою поєднує елементи національного та патріотичного виховання, зокрема у частині ознайомлення студентів або курсантів із традиціями, звичаями та духовними надбаннями українського народу.

Розглянемо також визначення поняття «патріотичне виховання офіцерів-прикордонників», запропоноване В. Мірошніченком (Miroshnichenko, 2017, р. 15). Учений трактує його як діяльність, зумовлену потребами національного розвитку та процесами, що відбуваються у державі, зокрема в прикордонному відомстві. Результатом такої діяльності є сформована патріотична вихованість – інтегральна характеристика особистості офіцера-прикордонника, яка проявляється в його поведінці на основі національно-патріотичних цінностей, вірності Військовій присязі, поваги до національних і прикордонних символів, дотримання принципів верховенства права та готовності захищати суверенітет і територіальну цілісність України. Як видно, і в цьому визначенні присутні елементи національного виховання, зокрема формування національних цінностей та поваги до державних символів.

Терміном «патріотичне виховання» послуговується й В. Олійник (Oliinyk, 2023, р. 107), зазначаючи, що основними його завданнями в умовах повномасштабного російського вторгнення є формування у молодих громадян України високої самосвідомості та патріотизму, активної життєвої позиції, національної гідності, готовності до виконання конституційного та громадянського обов'язку щодо захисту національних інтересів України. У цьому визначенні також простежуються складові національного виховання, зокрема акцент робиться на формуванні національних цінностей та готовності до захисту національних інтересів держави.

З огляду на те, що ці два напрями виховання (національне та патріотичне) тісно взаємопов'язані, більшість дослідників (І. Бех, Ю. Загуменна, В. Кириченко, Ж. Петрочко, І. Репко, В. Ряшко та інші) об'єднують їх у спільне поняття «національно-патріотичне виховання».

Досить об'ємне визначення національно-патріотичного виховання дітей та молоді подає авторський колектив – Т. Пантюк, О. Невмержицька, В. Суховерський, Т. Чубінський та В. Гриняк (Pantiuk, Nevmerzhytska, Sukhovorskyi, Chubinskyi & Hryniak, 2024, p. 32). На їхню думку, НПВ – це цілісна, системна, комплексна, державо-орієнтована, цілеспрямована діяльність усіх органів державної влади, складових громадянського суспільства, родини, сім'ї, усіх ланок системи освіти, що функціонують у державі, суспільних організацій та об'єднань щодо створення такого освітнього поля, яке сприяло б формуванню у всіх громадян суспільства патріотичної свідомості, любові до Батьківщини і всього, що з цим пов'язане: мови, культури, традицій, національної спадщини тощо; турботи про системний, прогресивний розвиток свого народу; готовності до захисту Батьківщини в умовах війни; усвідомлення і реалізація політики демократизації, економічного зростання, становлення міцних правових засад держави.

В. Курило та Л. Караман (Kurylo & Karaman, 2023) розглянули феномен НПВ як ключового інструменту інформаційно-психологічного спротиву російській агресії, визначивши, що ефективність ворожих інформаційно-психологічних операцій (ІПСО) прямо залежить від рівня сформованості національних цінностей, рефлексії та психологічної стійкості особистості.

Г. Фінін (Finin, 2025, p. 58), послугуючись поняттям «національно-патріотичне виховання», зазначає, що основними його завданнями в умовах війни є формування у громадян України високого рівня самосвідомості та патріотизму, активної життєвої позиції, національної гідності.

Ми поділяємо позицію, що національне та патріотичне виховання мають спільні характеристики, тому більш доцільно використовувати інтегроване поняття «*національно-патріотичне виховання*», під яким розуміємо систему узгодженої та цілеспрямованої діяльності держави, громадськості, педагогів і самих здобувачів освіти, спрямовану на формування у них комплексу знань, умінь і навичок, а також ціннісних орієнтацій, необхідних для усвідомлення власної національної ідентичності. Таке виховання передбачає формування потреби та готовності до пізнання духовно-культурної спадщини як свого, так і інших народів, її збереження і примноження, а також готовність захищати державний суверенітет, конституційні права і свободи громадян, закон і правопорядок.

Щодо НПВ поліцейських, то, зокрема, Д. Казначеев та О. Лопасєва (Kaznacheiev & Lopaieva, 2021), досліджуючи різні його аспекти у закладах вищої

освіти зі специфічними умовами навчання (далі – ЗВО СУН) у контексті сучасних безпекових викликів, акцентують увагу на формуванні ціннісного ставлення до образу захисника держави та розвитку мотивації до суспільно корисної діяльності.

О. Корженко (Korzhenko, 2025, р. 82) визначає НПВ поліцейських як стратегічний елемент національної безпеки України в умовах повномасштабної війни, що забезпечує ідеологічну стійкість особового складу, запобігає колабораціонізму, зміцнює суспільну довіру до правоохоронних органів, є основою корпоративної культури служіння та інструментом протидії гібридним загрозам.

На думку Ю. Загуменної (Zahumenna, 2017, р. 176), специфіка НПВ поліцейських полягає у поєднанні загальногромадянських патріотичних цінностей з професійною етикою правоохоронця, оскільки ті цінності та переконання, які були засвоєні під час навчання у виші, будуть визначальною мірою впливати на якість виконання поліцейським професійних обов'язків.

І. Ящук та Н. Козакова (Yashchuk & Kazakova, 2023) виокремлюють такі ключові компоненти НПВ курсантів, як емоційний (ціннісне ставлення) та діяльнісний (готовність до вчинків); особливу увагу приділяють методологічному підґрунтя організації виховного процесу, а саме розкривають зміст системного, аксіологічного, етнопедагогічного, діалогічного та рефлексивно-діяльнісного підходів, інтеграція яких, на думку дослідниць, у поєднанні з відповідними принципами виховання забезпечує ефективне формування патріотичної свідомості та професійної стійкості особового складу Національної поліції України.

Слід зазначити, що після 2014 року широкого розповсюдження набув термін «військово-патріотичне виховання». Зокрема, С. Сьомін (Somin, 2016) наполягає, що невід'ємною частиною патріотичного виховання, а в часи воєнної загрози – пріоритетною, є військово-патріотичне виховання, зорієнтоване на формування у громадян готовності захищати, а якщо необхідно, й віддати своє життя за Батьківщину.

У 2022 році було затверджено комплексний документ – Концепцію військово-патріотичного виховання в Міністерстві внутрішніх справ України та центральних органах виконавчої влади, діяльність яких координується через МВС. Ця Концепція стала відповіддю на повномасштабну війну та нагальну потребу підвищення оборонної свідомості особового складу органів системи МВС (Національної поліції, Національної гвардії, Держприкордонслужби тощо).

У документі визначено, що військово-патріотичне виховання є складовою національно-патріотичного виховання, а його мета – формування в особового складу почуття національної гідності, вірності українському народові, психологічних і професійних якостей, необхідних для виконання завдань за призначенням, готовності до оборони України (Kontsepsiia, 2022).

Враховуючи специфіку підготовки кадрів у системі МВС в умовах воєнного стану *національно-патріотичне виховання майбутніх поліцейських в умовах війни* розуміємо як цілеспрямовану, системну діяльність суб'єктів освітнього процесу, спрямовану на формування в курсантів стійкої національної ідентичності, державоцентричного світогляду та високої мотивації до захисту суверенітету України, що трансформує патріотичні почуття в професійну надійність, психологічну стійкість до бойового стресу та беззаперечну готовність до виконання службово-бойових завдань згідно з Присягою.

Структурними компонентами поняття «національно-патріотичне виховання майбутніх поліцейських в умовах війни» визначено такі: аксіологічна складова: система цінностей (воля, соборність, честь, закон), які стають внутрішніми регуляторами поведінки; психологічна складова: формування «патріотичного імунітету» до ворожих ПСО; правова складова: усвідомлення легітимності української влади та власної ролі як її представника.

Структурна модель НПВ у ЗВО СУН, на нашу думку, має включати три взаємопов'язані компоненти:

1. Когнітивно-смісловий компонент, який передбачає глибоке засвоєння історичного контексту боротьби за незалежність: знання історії державотворення формує в курсанта імунітет до історичних маніпуляцій ворога. Сюди ж входить опанування норм міжнародного гуманітарного права, що відрізняє українського правоохоронця від представників окупаційних військ.

2. Емоційно-ціннісний компонент (культ Героїв). В умовах війни НПВ базується на живому прикладі. Створення бойових підрозділів (наприклад, ОШБ «Лють») трансформувало образ поліцейського. Вшанування пам'яті випускників, які загинули в бою, відвідування госпіталів та зустрічі з ветеранами формують «кодекс честі», де патріотизм є найвищою професійною чеснотою.

3. Практично-регулятивний компонент. Патріотизм проявляється через дію. Це участь у волонтерських проєктах, допомога внутрішньо переміщеним особам, а також висока інтенсивність вогневої та тактичної підготовки. Курсант має усвідомлювати: «моя професійна вправність – це запорука безпеки моєї нації».

Цілком зрозуміло, що лише під час формальної освіти реалізувати запропоновану модель НПВ в ЗВО СУН буде неможливо. Тому тут має бути задіяна й галузь неформальної освіти, а також проводиться систематична робота з формування потреби в самовдосконаленні.

Неформальна освіта охоплює широкий спектр діяльності: участь у тренінгах, воркшопах, онлайн-курсах, обмінах досвідом із практиками, волонтерських ініціативах, а також самоосвітню діяльність через аналіз відкритих джерел, професійних спільнот і кейсів. Наприклад, курсанти та діючі поліцейські можуть проходити короткострокові тренінги з тактичної медицини, кризових переговорів, кібербезпеки або протидії інформаційно-психологічним операціям. Такі знання не лише підвищують професійну компетентність, а й зміцнюють усвідомлення власної ролі як захисника держави.

Важливим прикладом є участь у волонтерських проєктах, спрямованих на підтримку військових або постраждалого цивільного населення. Така діяльність сприяє формуванню емпатії, соціальної відповідальності та більш глибокому розумінні цінності державності. Крім того, взаємодія з ветеранами бойових дій або представниками сил оборони під час відкритих лекцій чи неформальних зустрічей дозволяє майбутнім поліцейським переймати не лише практичний досвід, а й ціннісні орієнтири.

Самовдосконалення в цьому контексті набуває особливого значення як свідомий і цілеспрямований процес роботи над власною ідеологічною стійкістю, моральною витривалістю та професійною ідентичністю.

Таким чином, поєднання неформальної освіти та самовдосконалення створює цілісну систему безперервного розвитку поліцейського, у якій професійна підготовка доповнюється внутрішнім зростанням особистості. Це сприяє не лише підвищенню ефективності службової діяльності, а й формуванню глибокого, усвідомленого патріотизму, заснованого на цінностях відповідальності, відданості державі та готовності до служіння суспільству.

Отже, стає очевидним, що система національно-патріотичного виховання поліцейських в умовах війни зазнає неминучих змін у формулюванні мети, доборі змісту, методів, форм і прийомів роботи. Продемонструвати зміни в підходах до забезпечення НПВ у нових умовах можна в наступній таблиці.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика підходів до національно-патріотичного виховання поліцейського в Україні у мирний період та воєнний час

Параметр порівняння	НПВ поліцейського у мирний період	НПВ поліцейського в умовах воєнного стану
Стратегічна мета	Формування сервісно-орієнтованого правоохоронця, носія правових цінностей	Формування поліцейського як суб'єкта сектору безпеки й оборони, здатного до виконання завдань у кризових і бойових умовах
Професійна ідентичність	«Сервісний поліцейський» (community policing)	«Поліцейський-захисник» (учасник національного спротиву)
Ідеологічна основа	Верховенство права, права і свободи людини	Державний суверенітет, територіальна цілісність, національна безпека
Зміст історичної підготовки	Загальнонаціональна історія, розвиток правоохоронних органів	Мілітарна історія України, історія боротьби за незалежність, роль сил правопорядку у війнах
Психологічна підготовка	Комунікація, деескалація конфліктів, емпатія	Стійкість до бойового стресу, ПТСР-профілактика, протидія ПСО
Патріотизм як професійна якість	Важлива, але не визначальна характеристика	Ключовий критерій професійної придатності та надійності
Ціннісні орієнтації	Орієнтація на права людини, служіння громаді	Пріоритет безпеки держави при збереженні правових стандартів
Мотивація служби	Кар'єрна стабільність, соціальні гарантії	Захист держави, особиста відповідальність за безпеку суспільства
Освітній контент	Правова підготовка, адміністративна діяльність	Інтеграція тактико-спеціальної, військової та безпекової підготовки
Службова дисципліна	Регламентована службовими статутами, помірно гнучка	Посилена, наближена до військових стандартів управління
Фізична підготовка	Загальнофізична підготовка, самозахист	Інтенсивна тактична підготовка, витривалість, бойові навички
Військово-тактичний компонент	Обмежений (спецпідрозділи, окремі курси)	Системний (участь у стабілізаційних заходах, бойових операціях)

<i>Інформаційна безпека</i>	Основи медіаграмотності	Активна протидія дезінформації, інформаційно-психологічним операціям
<i>Роль викладача/інструктора</i>	Викладач, тренер	Інструктор з бойовим досвідом, лідер, наставник
<i>Практична підготовка</i>	Моделювання типових поліцейських ситуацій	Відпрацювання сценаріїв воєнного часу (блокування, евакуація, стабілізаційні заходи)
<i>Громадянська ідентичність</i>	Професійно-громадянська	Чітко виражена державницька, мобілізаційна
<i>Ставлення до ризику</i>	Мінімізація ризиків у службовій діяльності	Прийняття високого рівня ризику як норми служби
<i>Командна взаємодія</i>	Важливий елемент службової діяльності	Критично необхідна для виживання та виконання завдань
<i>Правове виховання</i>	Безумовний пріоритет прав людини	Баланс між правами людини та вимогами воєнного стану
<i>Міжвідомча взаємодія</i>	Співпраця з органами влади та громадою	Тісна координація з ЗСУ, НГУ, СБУ та іншими структурами сектору безпеки
<i>Форми реалізації НПВ</i>	Лекції, тренінги, службова підготовка	Польові навчання, тактичні збори, інтегровані безпекові тренінги
<i>Критерії ефективності</i>	Рівень професійних компетентностей і довіри населення	Готовність до дій у кризових умовах, ефективність у забезпеченні безпеки

Обговорення. Як бачимо, у контексті трансформації сектору безпеки України національно-патріотичне виховання поліцейських зазнає суттєвої еволюції: від моделі «сервісної поліції», орієнтованої на потреби громади, до інтегрованої безпеково-оборонної моделі, у якій поліцейський виступає не лише гарантом правопорядку, але й активним суб'єктом національного спротиву.

Ця трансформація зумовлює: посилення військово-прикладного компоненту підготовки; зростання ролі патріотизму як професійної якості; формування потреби до самовдосконалення особистості поліцейського протягом життя; зростання ролі неформальної освіти у вирішенні завдань НПВ; інтеграцію психологічної стійкості до бойових та інформаційних загроз; розширення функціоналу поліції у взаємодії з іншими складовими сектору безпеки і оборони.

Висновки. Національно-патріотичне виховання майбутніх поліцейських в умовах війни набуває якісно нового змісту та функціонального призначення, трансформуючись у стратегічний елемент системи національної безпеки, воно забезпечує формування ціннісного підґрунтя професійної діяльності

правоохоронців, їх психологічну стійкість, моральну відповідальність і готовність до захисту державного суверенітету.

Доведено, що ефективність цього процесу значною мірою залежить від інтеграції формальної та неформальної освіти, а також від сформованої потреби особистості в самовдосконаленні. Неформальна освіта виступає важливим інструментом адаптації до динамічних умов безпекового середовища, тоді як самовдосконалення забезпечує внутрішню мотивацію до професійного та особистісного розвитку.

ЛІТЕРАТУРА:

- Дзюба В. М. Патріотичне виховання майбутніх офіцерів внутрішніх військ у процесі вивчення соціально-гуманітарних дисциплін : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07. Хмельницький, 2002. 20 с.
- Загуменна Ю. О. Національно-патріотичне виховання поліцейських як невід'ємна складова забезпечення внутрішньої безпеки України. *Міжнародний науковий журнал «Верховенство права»*. 2017. № 3. С. 173–177.
- Казначеев Д., Лопасева О. Здійснення національно-патріотичного виховання курсантської та студентської молоді як важливий чинник підготовки кадрів для Національної поліції України. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2021. № 4 (114). С. 303–307. DOI: 10.31733/2078-3566-2021-4-303-307.
- Концепція військово-патріотичного виховання в Міністерстві внутрішніх справ України та центральних органах виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ України: затверджено Наказом МВС України від 29.11.2022 № 782 URL: <https://nuczu.edu.ua/images/topmenu/inform-pro-diyalnicti/210-.pdf?srsId=AfmBOopyNiRodgtwCXvvWk2Bf6paxKXdbw4Yb4BevAwhgqueZqOCknTS>.
- Корженко О. М. Концептуальні засади національно-патріотичного виховання поліцейських у системі національної безпеки України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. 2025. № 90(1). С. 78-84. DOI: 10.24144/2307-3322.2025.90.1.11.
- Курило В. С., Караман О. Л. Національно-патріотичне виховання особистості як засіб інформаційно-психологічного спротиву російській агресії в Україні. *Вісник НАПН України*. 2023. С. 1-8. DOI: 10.37472/v.naes.2023.5118.
- Мірошніченко В. І. Патріотичне виховання майбутніх офіцерів-прикордонників у сучасних умовах. Психологічні та педагогічні проблеми професійної освіти та патріотичного виховання персоналу системи МВС України: тези доповідей науково-практичної конференції (Харків, 7 квітня 2017 р.). Харків: МВС України, ХНУВС, 2017. С.14–16.
- Олійник Л. В. Концептуальна основа виховання патріотизму молоді в умовах повномасштабного російського вторгнення. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*. 2023. Вип. 24, №2. С. 100–110. DOI: [https://doi.org/10.35387/od.2\(24\).2023.100-110](https://doi.org/10.35387/od.2(24).2023.100-110).
- Пантюк Т., Невмержицька О., Суховерський В., Чубінський Т., Гриняк В. Сутність національного та військово-патріотичного виховання дітей і молоді в системі сучасної освіти України. *Молодь і ринок*. 2024. № 7–8 (227–228). С. 30–34. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.311080>

- Ряшко В. Актуальні проблеми національно-патріотичного виховання майбутніх правоохоронців. *Актуальні проблеми політики*. 2010. Вип. 40. С. 341–350.
- Сокурєнко В. В. Особливості підготовки поліцейських у системі закладів вищої освіти МВС України в умовах воєнного стану. Підготовка правоохоронців в системі МВС України в умовах воєнного стану: зб. наук. пр. [за матеріалами X Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 3 лип. 2025 р.)]. Вінниця : ХНУВС, 2025. С. 64–68.
- Сьомін С. В. Патріотичне виховання молоді як невід’ємна складова системи забезпечення національної безпеки України. *Національний інститут стратегічних досліджень. Серія Національна безпека*. 2016. № 34. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2016-06/patriotuzm-d0e63.pdf>
- Фінін Г. Національно-патріотичне виховання в контексті формування національної ідентичності. *Вісник НЮУ ім. Ярослава Мудрого*. 2025. № 4(67). С. 58-68. DOI: <https://doi.org/10.21564/2663-5704.67.341713>
- Ящук І., Казакова Н. Методологічні підходи до організації національно-патріотичного виховання курсантів ЗВО системи МВС і формування у них патріотизму. *Молодь і ринок*. 2023. С. 67-72. DOI: 10.24919/2308-4634.2023.289413.

REFERENCES:

- Dziuba, V. M. (2002). Patriotychne vykhovannia maibutnikh ofitseriv vnutrishnikh viisk u protsesi vyvchennia sotsialno-humanitarnykh dystsyplin [Patriotic education of future internal troops officers in the process of studying social sciences and humanities] (Abstract of PhD dissertation). Khmelnytskyi. (in Ukrainian).
- Zahumenna, Yu. O. (2017). Natsionalno-patriotychne vykhovannia politseiskykh yak nevidiemna skladova zabezpechennia vnutrishnoi bezpeky Ukrainy [National-patriotic education of police officers as a component of internal security]. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal «Verkhoventstvo prava»*, (3), 173–177. (in Ukrainian).
- Kaznacheiev, D. & Lopaieva, O. (2021). Zdiisnennia natsionalno-patriotychnoho vykhovannia kursantskoi ta studentskoi molodi yak vazhlyvyi chynnyk pidhotovky kadriv dlia Natsionalnoi politsii Ukrainy [National-patriotic education of cadets and students as a factor in training personnel]. *Naukovyi visnyk Dnipropetrovskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav*, (4), 303–307. <https://doi.org/10.31733/2078-3566-2021-4-303-307>. (in Ukrainian).
- Kontseptsiiia viiskovo-patriotychnoho vykhovannia v Ministerstvi vnutrishnikh sprav Ukrainy ta tsentralnykh orhanakh vykonavchoi vlady, diialnist yakykh spriamovuietsia ta koordynuietsia Kabinetom Ministriv Ukrainy cherez Ministra vnutrishnikh sprav Ukrainy*, (2022, November 29). [Concept of military-patriotic education in the Ministry of Internal Affairs of Ukraine and central executive authorities whose activities are directed and coordinated by the Cabinet of Ministers of Ukraine through the Minister of Internal Affairs of Ukraine]. Ministerstvo vnutrishnikh sprav Ukrainy. (Nakaz No. 782). <https://nuczu.edu.ua/images/topmenu/inform-pro-diyalnicti/210-.pdf>. (in Ukrainian).
- Korzhenko, O. M. (2025). Kontseptualni zasady natsionalno-patriotychnoho vykhovannia politseiskykh u systemi natsionalnoi bezpeky Ukrainy [Conceptual principles of patriotic education of police officers]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Pravo*, 90(1), 78–84. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.90.1.11>. (in Ukrainian).
- Kurylo, V. S., & Karaman, O. L. (2023). Natsionalno-patriotychne vykhovannia osobystosti yak zasib informatsiino-psykholohichnoho sprotyvu rosiiskii ahresii v Ukraini [Patriotic education as a tool of resistance]. *Visnyk NAPN Ukrainy*, 1–8. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2023.5118>. (in Ukrainian).

- Miroshnichenko, V. I. (2017). Patriotychne vykhovannia maibutnikh ofitseriv-prykordonnykiv u suchasnykh umovakh [Patriotic education of future border guard officers]. In Proceedings of the scientific conference (pp. 14–16). Kharkiv. (in Ukrainian).
- Oliinyk, L. V. (2023). Kontseptualna osnova vykhovannia patriotyzmu molodi v umovakh povnomasshtabnoho vtorhnennia [Conceptual basis of patriotism education]. *Osvita doroslykh: teoriia, dosvid, perspektyvy*, 24(2), 100–110. [https://doi.org/10.35387/od.2\(24\).2023.100-110](https://doi.org/10.35387/od.2(24).2023.100-110). (in Ukrainian).
- Pantiuk, T., Nevmerzhytska, O., Sukhovskiy, V., Chubinskyi, T., & Hryniak, V. (2024). Sutnist natsionalnoho ta viiskovo-patriotychnoho vykhovannia [Essence of patriotic education]. *Molod i rynok*, (7–8), 30–34. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.311080>. (in Ukrainian).
- Riashko, V. (2010). Aktualni problemy natsionalno-patriotychnoho vykhovannia maibutnikh pravookhorontsiv [Current issues of patriotic education]. *Aktualni problemy polityky*, 40, 341–350. (in Ukrainian).
- Sokurenko, V. V. (2025). Osoblyvosti pidhotovky politseiskyykh u systemi ZVO MVS Ukrainy v umovakh voiennoho stanu [Training of police officers under martial law]. In Conference proceedings (pp. 64–68). Vinnytsia. (in Ukrainian).
- Somin, S. V. (2016). Patriotychne vykhovannia molodi yak skladova natsionalnoi bezpeky [Patriotic education as part of national security]. Retrieved from <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2016-06/patriotuzm-d0e63.pdf>. (in Ukrainian).
- Finin, H. (2025). Natsionalno-patriotychne vykhovannia v konteksti formuvannia natsionalnoi identychnosti [Patriotic education and identity]. *Visnyk NluU im. Yaroslava Mudroho*, (4), 58–68. <https://doi.org/10.21564/2663-5704.67.341713>. (in Ukrainian).
- Yashchuk, I., & Kazakova, N. (2023). Metodolohichni pidkhody do orhanizatsii patriotychnoho vykhovannia kursantiv [Methodological approaches]. *Molod i rynok*, 67–72. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.289413> (in Ukrainian).

Інформація про автора:

Короткова Юлія Михайлівна:

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6930-9730>; доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри мовної підготовки, Національна академія внутрішніх справ, пл. Солом'янська, 1, м. Київ, Україна, 03035
e-mail: yuliiakorotkova@gmail.com

Information about the author:

Korotkova Yuliia Mykhailivna:

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6930-9730>; Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor of the Department of Language Training, National Academy of Internal Affairs, 1 Solomianska Square, Kyiv, 03035, Ukraine
e-mail: yuliiakorotkova@gmail.com

Цитуйте цю статтю як: Короткова Ю. М. Трансформація національно-патріотичного виховання майбутніх поліцейських в умовах війни. *Теорія та методика навчання та виховання*. 2026. № 60. С. 96–109

DOI: <https://doi.org/10.34142/23128046.2026.60.06>

Дата надходження статті до редакції: 28.01.2026

Стаття прийнята до друку: 17.02.2026

Дата публікації: 15.04.2026

Creative Commons Attribution
NonCommercial 4.0 International